

.. Tweede Kamerfractie,
t.a.v. ..., voorzitter
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
27 oktober 2017
Ons kenmerk ...
Telefoon
(070) 373 8393

Onderwerp

Inbreng VNG t.b.v. debat over de Regeringsverklaring

Geachte ...,

Volgende week debatteert u met uw collega's van de overige fracties en met de regering over de Regeringsverklaring. Met het oog daarop wil ik een paar zaken bij u, en uw collega-fractievoorzitters, onder de aandacht brengen.

In het regeerakkoord zijn veel plannen opgenomen die het kabinet samen met de gemeenten wil oppakken. Dat is terecht. Er is geen stukje Nederland dat niet tot een gemeente behoort en wij zijn graag bereid om een gezamenlijke aanpak met het kabinet uit te werken. Programmatisch op alle onderwerpen, interbestuurlijk waar dat helpt en nodig is. Wij zien uit naar een prettige en vruchtbare samenwerking.

Uiteraard heeft iedere overheidslaag een eigen rol. Net zoals het Rijk voeren gemeenten een open huishouding, gebaseerd op beleid van de eigen democratisch gelegitimeerde volksvertegenwoordiging. De gemeenten hebben, zeker na de 'decentralisaties', te maken met grote maatschappelijke uitdagingen en forse financiële opgaven die opgelost moeten worden. Uitdagingen en opgaven uit het recente verleden die betaald moeten worden én nieuwe uitdagingen die nieuwe middelen behoeven.

Financiering van oude en nieuwe opgaven wordt vergemakkelijkt doordat de groei van het gemeentefonds voortaan is gekoppeld aan de groei van de totale rijksbegroting. Daarmee is in het regeerakkoord ons pleidooi voorafgaand en tijdens de kabinets(in)formatie gehonoreerd en dat waarderen wij. Door deze koppeling ontstaat de komende regeerperiode financiële ruimte voor gemeenten. Het is echter nog niet volledig duidelijk hoeveel dat precies is omdat we nog afspraken met het kabinet moeten maken over de volumegroei van de middelen voor het sociaal domein. Verder wijzen wij u er met klem op dat de eventuele ruimte niet vrij inzetbaar is voor de

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

gezamenlijke prioriteiten van het kabinet en de gemeenten. In het regeerakkoord wordt op meerdere plaatsen die indruk wel gewekt. Dat is ten onrechte.

De moeilijke financiële jaren die achter ons liggen hebben een zware hypotheek op de gemeentefinanciën gelegd. Met name in de volle breedte van het sociale domein ervaren gemeenten nog steeds fikse financiële knelpunten. Deze leiden tot wachtlijsten in de jeugdzorg, versoering van de zorg aan ouderen in de wijk en grote druk op participatietrajecten. Gemeenteraden zijn genoodzaakt een deel van de (extra) ruimte te gebruiken om het sociale domein gezond en toekomstbestendig te maken. Dit beperkt de ruimte voor onze gezamenlijke ambities en prioriteiten. Hoezeer gemeenten daar onder gebukt gaan blijkt wel uit de door de algemene ledenvergadering van de VNG op 14 juni 2017 aangenomen motie, waarin wordt uitgesproken dat “de VNG bij het huidige kabinet pleit voor een transformatiefonds bovenop het macrobudget voor een periode van vier jaar om gemeenten met een tekort meer tijd te geven om de transformatie in een realistischer tijdsbestek te kunnen realiseren dan waarop de bezuiniging door het Rijk wordt doorgevoerd”. U treft de volledige motie in de bijlage aan.

Een andere ‘hypotheek’ uit de voorgaande jaren - een ‘graat in onze keel’ zo noemden wij het in het gesprek met de informateur en de onderhandelaars - die een forse negatieve uitwerking op de financiële ruimte voor nieuw gemeentelijk beleid heeft, is en blijft de opschalingskorting die als ‘erfenis’ tot en met 2025 doorloopt en jaarlijks zelfs oploopt.

Kort en goed. Het regeerakkoord biedt financiële en beleidsmatige mogelijkheden om de komende kabinetsperiode op allerlei terreinen gezamenlijk op te trekken en zaken aan te pakken, maar de financiële ruimte en flexibiliteit is veel minder groot dan het regeerakkoord suggereert. Het leek ons goed u hierover te informeren, voor kabinet en gemeenten gezamenlijk aan de slag gaan met het realiseren van onze gezamenlijke ambities en prioriteiten.

met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr J.H.C. van Zanen
voorzitter

Motie Tekorten Sociaal Domein

De Algemene Ledevergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in vergadering bijeen op 13 en 14 juni 2017,

constaterende dat:

- Een fors aantal gemeenten significante meerjarige financiële tekorten in het sociaal domein ('3D-breed') voorziet (uit: onderzoek AEF over de tekorten in het Sociaal Domein bij gemeenten). 25% van de gemeenten te maken hebben met tekorten tot 10% en sommige meer dan 20%. De eerste schatting is dat er ca. 300 miljoen euro jaarlijks tekort is bij ca. 100 gemeenten;
- Uit het genoemde AEF onderzoek blijkt dat deze gemeenten deze tekorten niet meer kunnen opvangen binnen de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar heeft gesteld.
- Dat hierdoor in sommige gemeenten de continuïteit van zorg en toegang tot zorg op het spel staat;
- Gemeenten volop in transformatie zijn in lijn met de bedoeling achter de decentralisaties en van elkaar willen leren;
- Het AEF onderzoek duidelijk laat zien dat het tempo van de transformatie en het inboeken van effecten daarvan niet overeen komen met de kortingen op het budget Sociaal Domein;
- Gemeenten wel in staat moeten worden gesteld om de transformatie door te voeren;
- Gemeenten naast tekorten op Wmo, jeugd en participatie ook een groot tekort hebben op de BUIG en de WSW;
- Derden soms de revenuen oogsten van de investeringen van gemeenten, waardoor het Rijk op andere fronten overhoudt;
- Het Rijk en de gemeenten een gezamenlijke stelselverantwoordelijkheid hebben;
- Het Rijk erkent dat er op de korte en lange termijn in het Sociaal Domein een financieel vraagstuk ligt dat ook vraagt om een korte en lange termijn aanpak;

overwegende dat:

- Het overkoepelend knelpunt is dat het tempo waarmee de financiële kortingen uit het huidige regeerakkoord worden doorgevoerd te hoog is;
- Het niet voor alle gemeenten mogelijk is om de snelheid van deze budgettaire veranderingen bij te houden qua transformatie in uitvoering en beleid;
- De indexatie van de budgetten Sociaal Domein, zowel wat betreft de volumegroei als de loon- en prijsbijstelling nu jaarlijks opnieuw worden vastgesteld en dit geen zekerheden geeft voor de langere termijn;
- De continuïteit van zorg en toegang tot zorg niet op het spel mag komen te staan;

Spreekt uit dat:

1. De VNG bij het huidige kabinet pleit voor een transformatiefonds bovenop het macrobudget voor een periode van vier jaar om gemeenten met een tekort meer tijd te geven om de transformatie in een realistischer tijdsbestek te kunnen realiseren dan waarop de bezuiniging door het Rijk wordt doorgevoerd;

- a. Gemeenten aanspraak kunnen maken op dit transformatiefonds indien ze kunnen aantonen dat ze zich als lerende organisatie vol inzetten op innovatie en transformatie;
  - b. De voorwaarden en verantwoordingslast over de aanspraak op het transformatiefonds zo eenvoudig mogelijk gehouden worden;
  - c. De omvang van het transformatiefonds moet passend zijn bij de urgentie en noodzaak;
  - d. Het transformatiefonds niet de eindoplossing is; er zal nog een analyse moeten worden gehouden over hoe de macrobudgetten zich verhouden tot de overgehevelde taken en er zal richting 2020 nog een evaluatieonderzoek moeten worden gedaan naar de effecten van de objectieve verdeelmodellen;
2. De VNG bij het kabinet pleit voor een goede structurele afspraak over indexatie van de budgetten Sociaal Domein, zowel wat betreft de volumegroei als de loon- en prijsbijstelling.

en gaat over tot de orde van de dag.

Gemeente Enschede
Gemeente Nijmegen
Gemeente Zoetermeer
Gemeente Utrecht
Gemeente Almelo
Gemeente Leiden
Gemeente Zwolle
Gemeente Eindhoven
Gemeente Kampen
Gemeente Hengelo
Gemeente Velsen

Gemeente Maastricht
Gemeente Almere
Gemeente Rotterdam
Gemeente Groningen
Gemeente Gouda
Gemeente Venlo
Gemeente Leeuwarden
Gemeente Zaanstad
Gemeente Wageningen
Gemeente Smallingerland
Gemeente Roosendaal